

Norske Lakseelvers guide til VILLAKS- GJENKJENNING

Nygått villaks

Nykommerne er vanligvis sølvblanke og i god kondisjon. Skjellene er løse og fisken kan lett skades. Det er liten forskjell på nygåtte hanner og hunner, men hannene kan ha en liten krok på underkjeven. Eventuelle lakselus vil falle av etter noen få dager i elva.

Vinterstøing

Laks som har gytt forrige høst og som er på vei ut i havet igjen. Fiskene er oftest sølvblanke, men svært magre. Vinterstøingene blir fanget tidlig i sesongen og er ikke god matfisk. Sett dem forsiktig ut, da kan de komme tilbake og gyte på nytt.

Hannlaks som har stått i elva en stund

Utover i sesongen får hannen større underkjeve med krok og de blir stadig mindre sølvblanke. Gytetrakten begynner å komme til syne. Hodet er ofte større hos en hann enn hos en hunn av samme størrelse.

Hunnlaks som har stått i elva en stund

Hunner er oftest mindre fargede enn hanner som har stått i elva like lenge. Hunnene har ikke like markert krok på underkjeven. Oftest blir de mørkere på hodet og sølvfargen på sidene blir også mindre klar.

Hann – gytelaks

Det er stor variasjon i hvor fargede hannene blir. Fiskehuden blir tykkere og skjellene sitter godt fast. Underkjeven blir brukt både i kamper mellom hanner og for å imponere hunnene. Etter hvert som gonadene (melken) og fargene på kroppen blir mer utviklet, trekkes stadig mer energi ut av fiskekjøttet.

Hunn – gytelaks

Etter hvert som rogn utvikler seg fram mot gyting blir buken til hunnene bløtere og mer oppsvulmet. Sidene på hunnene blir også mørkere. Mye av energien i fiskekjøttet er nå oppbrukt til produksjon av rogn.

NB! Laks som nærmer seg gyting er ikke god matfisk.

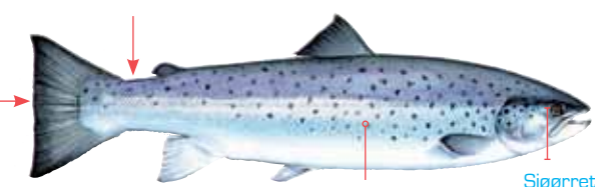
Lengde- & vekt tabell, ulike laksetyper

Lengde	Type kort	Type middels	Type slank
55 cm	1,7 kg	1,6 kg	1,5 kg
60 cm	2,2 kg	2,1 kg	1,9 kg
70 cm	3,5 kg	3,3 kg	3,0 kg
75 cm	4,3 kg	4,1 kg	3,7 kg
80 cm	5,3 kg	5,0 kg	4,5 kg
85 cm	6,3 kg	6,0 kg	5,4 kg
90 cm	7,5 kg	7,1 kg	6,5 kg
95 cm	8,8 kg	8,4 kg	7,6 kg
100 cm	10,3 kg	9,8 kg	8,9 kg
105 cm	12,0 kg	11,4 kg	10,3 kg
110 cm	13,8 kg	13,2 kg	11,8 kg
115 cm	15,7 kg	15,1 kg	13,5 kg
120 cm	17,9 kg	17,2 kg	15,3 kg
125 cm	20,2 kg	19,4 kg	17,3 kg
130 cm	22,8 kg	21,9 kg	19,5 kg

Norske Lakseelvers guide til VILLAKS- GJENKJENNING

Utgitt av Norske Lakseelver med støtte fra Statens Fiskefond

Tegninger: Robin Ade | Foto: Millimeterpress as & Jeff Edvalds | Design: Millimeterpress as www.milli.no

Laks eller sjørørret?

Laksen er mer strømlinjeformet enn sjørørreten og har en tynnere halerot. Sjørørretens halefinne er loddrett i bakkant, mens den hos laksen buer innover mot midten. Laksen har som regel få prikker under sidelinjen, mens sjørørreten har prikker her. Laksen har få prikker og flekker på gjellelokket i forhold til sjørørreten. Overkjevebeinet stikker vanligvis ikke lenger bak enn øyets bakkant hos laksen, mens det hos sjørørreten stikker lengre bak. Artsbestemmelsen vil som oftest basere seg på en kombinasjon av flere kjennetegn.

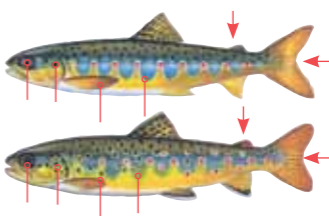
Villaks eller oppdrettslaks?

Avrundede og ofte splittede finner, forkortede gjellelokk og deformerte finner og kjever er vanlige kjennetegn på rømt oppdrettslaks. Flere prikker (også under sidelinjen) gjør at den lett kan forveksles med sjørørret. Renser man fisken kan man finne merker etter stikkvaksinering og sammenvoksinger i magen.

Laksepar eller sjørørretpar?

Laks- og sjørørretunger som oppholder seg i elva kaller vi par før de får sølvblank drakt og vandrer til havet som smolt. Laksepar har vanligvis mer strømlinjeformet kropp, lengre brystfinner, dypere kløft i sporden og tydeligere fingermerker på sidene enn sjørørretparren. Sjørørretparren har ofte rødlig eller orange farge på fettfinnen, og flere prikker på gjellelokket enn laksen.

HUSK! Nygått laksefisk er mer utsatt for skjellskader med påfølgende soppinfesksjon. Vær ekstra varsom.

HUSK! Ikke sett ut laksefisk når vanntemperaturen er over 18 grader, når den er skadet eller ikke svømmer av gårde på egen hånd.

Før du fisker

- Press ned mothaker på krokene
- Bruk sirkelkroker ved meitefiske
- Ha sterk nok fortom / snøre
- Ha alltid med krokloser i lomma
- Ha alltid med stor, finmasket og knuteløs håv

Dette gjør du

- Bestem deg om fisken skal settes ut igjen og ta den inn så raskt som mulig
- Finn et landingssted hvor kvist og stein ikke kan skade fisken
- Bruk krok tang og fjern kroken forsiktig
- Hold fisken på rett kjøll med en hånd rundt halen og en under buken til den svømmer av gårde av seg selv
- Rapport fangsten som gjenutsatt (dette er lovpålagt)

Dette gjør du ikke

- Ikke løft fisken unødig ut av vannet
- Ikke klem på fisken
- Ikke dra den fram og tilbake for å pumpe vann inn over gjellene
- Ikke vei fisken – sett lengdemål på stanga!

Mer info: www.lakseelver.no